IDENTIFIKACE ŽÁDANÝCH ŠKOL NA VENKOVĚ S VYUŽITÍM ADMINISTRATIVNÍCH DAT

HOW TO IDENTIFY RURAL SCHOOLS IN DEMAND USING ADMINISTRATIVE DATA

Silvie Rita Kučerová, Petr Meyer, Dominik Dvořák, Kristýna Rybová, Zdeněk Svoboda, Jan Šmíd, Ladislav Zilcher

Klíčová slova: *žádané školy, volba školy, meziškolní mobilita, venkovský prostor, prostorová data*

Keywords: *schools in demand, school choice, school mobility, rural space, spatial data*

Cíle v ČJ

Cílem posteru je představit způsoby identifikace atraktivních venkovských škol s využitím administrativních dat. Provedeme jednak kategorizaci souboru žádaných škol a jednak venkovských obcí jako externího prostředí pro poskytování vzdělávání. Budeme hledat odpověď na otázky: Jaké jsou charakteristiky souboru škol, které jsou nejžádanější? Jaké jsou charakteristiky souboru venkovských obcí, v nichž jsou tyto školy lokalizovány? Lze najít obecnou souvislost v územním rozmístění takových škol, nebo je jejich výskyt územně nepodmíněný a vysvětlitelný spíše specifiky jednotlivých škol?

Teoretická východiska v ČJ

Většina výzkumů rodičovské volby školy je zaměřena na městské prostředí. Na druhé straně důraz na specifičnost kultury venkovské školy vytváří dojem, že školy na venkově mohou být popisovány jako homogenní soubor, třebaže mezi nimi existují významné rozdíly a proces volby školy se děje i na venkově (Dvořák et al., 2015). Vysoká poptávka po konkrétní škole je podmíněna buď vnitřními charakteristikami školy (např. kurikulum, klima a kultura) nebo vnějšími podmínkami. Nemalou úlohu sehrávají měkké faktory jako image školy, v některých zemích i vliv celoplošného hodnocení a žebříčky škol dle kvality (Wössmann, 2003). Motivy pro volbu školy byly v odborných studiích zpracovány poměrně detailně (např. Simonová, 2017), ale většina se

soustředí na aspekty volby/poptávky, zatímco prostorové aspekty nabídky jsou stranou zájmu. Přitom rozdíly mezi školami jsou dány i geografickou polohou ve struktuře osídlení, kde žijí rozdílné sociální skupiny žáků a jejich rodičů, a přístupem zřizovatele.

Metodologie v ČJ

Do analýzy vstoupí venkovské obce (do 3 000 obyvatel), v nichž se nachází základní škola. Žádané školy budou identifikovány podle: (1) školního migračního salda (meziškolních transferů bez stěhování: rozdíl v počtech žáků, jež do školy v daném roce přestoupili a odešli) vztažené k počtu žáků školy; (2) poměru místních a nespádových žáků vztažených k počtu žáků v obci. Klasifikace obcí proběhne podle obvyklých socioekonomických statistických indikátorů rozvojového potenciálu. Územní souvislosti výskytu žádaných škol a charakteristik obcí analyzujeme v prostředí geografických informačních systémů.

Závěry v ČJ

Tato studie je součástí širšího výzkumného projektu a poster prezentuje první, extenzivní část výzkumu. Na makroregionální úrovni celého Česka hledáme prostorové vzorce nebo vztahy mezi kvantitativními charakteristikami základních škol a jejich venkovských obcí. V další části výzkumu bude navazovat kvalitativní výzkum v případových studiích škol pro porozumění souvislostem. K překonání obtíží porozumět datům rozdílného původu a odlišného metodického zpracování sestává tým z odborníků z různých vědních disciplín (pedagogika, geografie, geoinformatika, politologie a demografie).

Souhrn příspěvku v AJ

Rural schools are sometimes described as a seemingly uniform segment despite existing differences among them. School choice matters also in rural space (Dvořák et al., 2015). Parental motives behind choosing a certain school have been established to a fairly great detail (e.g., Simonová, 2017). The majority of published studies, however, focus on the demand side, i.e. choice, whereas the spatial aspects of school supply seem to be neglected. The differences between schools, however, are given by the complex interplay of the geographical location of schools within the specific settlement structure where pupils live, the school past and present development, and characteristics of different social groups or parents. We present a method for identification the rural schools in

demand in an extensive type of research based on quantitative administrative data. We will categorize the demanded schools and also the rural municipalities as an environment for the provision of education.

Bibliografie

Dvořák, D., Starý, K., & Urbánek, P. (2015). *Škola v globální době. Proměny pěti českých základních škol*. Praha: Karolinum.

Simonová, J. (2017). Charakteristiky dobré základní školy z pohledu rodičů. *Pedagogická orientace, 27*(1), 136-159.

Wössmann, L. (2003). Schooling resources, educational institutions and student performance: The international evidence. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 65*, 117-170.